

ΠΕΡΙΛΗΨΗ: Δημοσιονομική διόρθωση. Νέος γεωργός. Ανωτέρα βία. Αρχή αναλογικότητας. Καλοπιστία, οικονομική αδυναμία, λόγοι προσωπικής επιείκειας του λήπτη της ενίσχυσης.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΣΕ ΕΛΑΣΣΟΝΑ ΟΔΟΜΕΛΕΙΑ
ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΘΕΣΗ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 18 Απριλίου 2018, με την εξής σύνθεση : Ανδρονίκη Θεοτοκάτου, Πρόεδρος, Ιωάννης Σαρμάς και Αγγελική Μαυρουδή, Αντιπρόεδροι, Γεώργιος Βοΐλης, Μαρία Αθανασοπούλου, Ευαγγελία - Ελισάβετ Κουλουμπίνη (εισηγήτρια), Σταμάτιος Πουλής, Δημήτριος Πέππας, Αγγελική Μυλωνά, Στυλιανός Λεντιδάκης, Βιργινία Σκεύη, Βασιλική Σοφianού, Δέσποινα Τζούμα, Κωνσταντίνος Παραθύρας, Αργυρώ Μαυρομάτη, Κωνσταντίνος Κρέπης και Γεωργία Παπαναγοπούλου, Σύμβουλοι. Επίσης μετείχαν οι Σύμβουλοι Ασημίνα Σακελλαρίου, Ευαγγελία Σεραφή, Ειρήνη Κατσικέρη και Νεκταρία Δουλιανάκη, ως αναπληρωματικά μέλη. Γραμματέας η Ελένη Αυγουστόγλου.

Γενικός Επίτροπος Επικρατείας : Αντώνιος Νικητάκης, Επίτροπος Επικρατείας, κωλυομένης της Γενικής Επιτροπής της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, Χρυσούλας Καραμαδούκη.

Για να δικάσει την από 3 Ιουνίου 2016 (αριθμ. κατάθ. ...) αίτηση αναίρεσης του ... του ..., κατοίκου ..., ο οποίος παραστάθηκε δια του πληρεξουσίου του δικηγόρου Δημητρίου Τζουμάκα (ΔΣΑ/9411).

Κατά του Ελληνικού Δημοσίου, το οποίο εκπροσωπεί νόμιμα ο Υπουργός Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε διά του Νομικού Συμβούλου του Κράτους Νικολάου Καραγιώργη.

Με την αίτηση αυτή η αιτούσα επιδιώκει την αναίρεση της 429/2016 απόφασης του Ι Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε το Δικαστήριο άκουσε:

Τον πληρεξούσιο δικηγόρο του αιτούντος, ο οποίος ζήτησε την παραδοχή της αίτησης.

Τον εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου, ο οποίος ζήτησε την απόρριψή της και

Τον Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος ανέπτυξε την από 18.4.2018 γνώμη του και πρότεινε, επίσης, την απόρριψη της αίτησης αναίρεσης.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη, με παρόντα τα τακτικά μέλη που έλαβαν μέρος στη συζήτηση της υπόθεσης, εκτός από τον Σύμβουλο Στυλιανό Λεντιδάκη, που είχε κώλυμα (άρθρα 11 παρ. 2 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013 και 78 παρ. 2 του π.δ. 1225/1981), καθώς και τη Σύμβουλο Γεωργία Παπαναγοπούλου, που αποχώρησε από τη διάσκεψη, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 1968/1991.

**Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα και
Σκέφθηκε σύμφωνα με το νόμο
Αποφάσισε τα εξής :**

1. Η κρινόμενη αίτηση, για αναίρεση της 429/2016 απόφασης του Ι Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, έχει ασκηθεί νομότυπα και εμπρόθεσμα. Επομένως, αφού καταβλήθηκε και το προβλεπόμενο για την άσκησή της παράβολο (βλ. το ...), αυτή είναι τυπικά δεκτή και πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω ως προς το βάσιμο των λόγων της.

2. Με την .../17.2.2012 πράξη του Υπουργού ... και ... απορρίφθηκαν οι αντιρρήσεις του ήδη αναιρεσείοντος κατά της .../4.4.2011 απόφασης απένταξής του από το πρόγραμμα νέων γεωργών και καταλογίστηκε σε βάρος του, με την ιδιότητα του τελικού αποδέκτη, το ποσό των 11.200,00 ευρώ που φέρεται ότι εισέπραξε αχρεωστήτως, ως 1η δόση οικονομικής ενίσχυσης στο πλαίσιο του Μέτρου 3.1. «Εφάπαξ Πριμοδότηση πρώτης εγκατάστασης» του Επιχειρησιακού Προγράμματος (Ε.Π.) «Αγροτική Ανάπτυξη – Ανασυγκρότηση Υπαίθρου 2000-2006» (Α.Α. - Α.Υ. 2000-2006), το οποίο συγχρηματοδοτήθηκε από κοινοτικούς πόρους (μέσω Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων-Τμήμα Προσανατολισμού – ΕΓΤΠΕ-Π) και εθνικούς πόρους.

3. Με την προσβαλλόμενη 429/2016 απόφαση του Ι Τμήματος απορρίφθηκε έφεση του αναιρεσείοντος κατά της ανωτέρω απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης. Ειδικότερα κρίθηκε, μεταξύ άλλων, ότι νομίμως καταλογίστηκε ο ήδη αναιρεσείων με το ποσό που έλαβε ως πρώτη δόση χρηματοδότησης, καθόσον, κατά παράβαση τόσο των διατάξεων της ΚΥΑ 448/2001 (παράγραφοι 1 και 20), που ρυθμίζει τις προϋποθέσεις χρηματοδότησης, όσο και των όρων που τέθηκαν στην οικεία απόφαση ένταξης αλλά και στη σχετική σύμβαση οικονομικής ενίσχυσης, δεν τήρησε την αναγόμενη στη δική του σφαίρα ευθύνης υποχρέωση εμπρόθεσμης υποβολής της αίτησης -ήτοι εντός πέντε ετών από την ημερομηνία της πρώτης του εγκατάστασης- για τη χορήγηση της δεύτερης δόσης χρηματοδότησής του με τα συνοδευόντα αυτή αποδεικτικά στοιχεία και παραστατικά επίτευξης των δεσμευτικών στόχων του σχεδίου δράσης του, χωρίς να στοιχειοθετείται, όπως αυτός ο ίδιος αβασίμως ισχυρίστηκε, λόγος ανωτέρας βίας, γεγονός που καθιστά υποχρεωτική την ανάκτηση της πρώτης δόσης οικονομικής ενίσχυσης. Το Τμήμα έκρινε επίσης ότι, η παράβαση της ως άνω υποχρέωσης, λόγω της ουσιώδους σημασίας της, έχει ως αυτόθροη συνέπεια την απένταξη από το πρόγραμμα και την επιβολή του διοικητικού μέτρου της ολικής δημοσιονομικής διόρθωσης, το οποίο είναι συμβατό με την αρχή της αναλογικότητας, δοθέντος ότι συνιστά πρόσφορο και κατάλληλο μέσο για επίτευξη των σκοπών του προγράμματος.

4. Με την κρινόμενη αίτηση αναίρεσης, ο ανωτέρω επιδιώκει την ακύρωση της πληττόμενης απόφασης, προβάλλοντας ότι: α) Κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή της παρ. 21 του Παραρτήματος Ι της ΚΥΑ 448/2001 κρίθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση ότι τα περιστατικά που προέβαλε με την έφεσή του για τη δικαιολόγηση της μη εμπρόθεσμης υποβολής της αίτησής του και των σχετικών παραστατικών στοιχείων για την απόδειξη των δεσμευτικών στόχων του σχεδίου δράσης δεν συνιστούν γεγονότα ανωτέρας βίας. β) Η επιβολή του διοικητικού μέτρου της ολικής δημοσιονομικής διόρθωσης με συνέπεια την ανάκτηση του συνόλου της χρηματοδότησης παραβιάζει, στην περίπτωση του, την αρχή της αναλογικότητας και γ) κατά παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας, με την ειδικότερη αιτίαση της εσφαλμένης αιτιολογίας, απορρίφθηκε ο λόγος έφεσής του για την άρση του καταλογισμού του ή έστω τον περιορισμό του μέχρι το 1/10 αυτού, δοθέντος ότι συντρέχει στο πρόσωπό του καλοπιστία και οικονομική αδυναμία.

5. Από τις διατάξεις των άρθρων 1, 2, 12, 30, 38 και 39 του Κανονισμού (ΕΚ) 1260/1999 του Συμβουλίου της 21ης Ιουνίου 1999 για τα διαρθρωτικά Ταμεία και του άρθρου 11 του κανονισμού (ΕΚ) 438/2001 της Επιτροπής της 2ας Μαρτίου 2001 για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του προαναφερόμενου κανονισμού του Συμβουλίου όσον αφορά τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου των παρεμβάσεων των διαρθρωτικών Ταμείων προκύπτει, πλην άλλων, ότι για την εξασφάλιση της επιτυχίας των εκτελούμενων από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς δράσεων που συγχρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα, στα οποία, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνεται η θέσπιση του αναγκαίου νομοθετικού πλαισίου που εξασφαλίζει την επιτυχή εκτέλεση των επί μέρους ενεργειών, την πρόληψη και δίωξη των παραβάσεων (“παρατυπιών”), καθώς και την ανάκτηση των κεφαλαίων που διατέθηκαν κατά παράβαση των κείμενων διατάξεων για την επίτευξη των χρηματοδοτούμενων στόχων.

6. Στο πλαίσιο της ανωτέρω υποχρέωσης του εθνικού νομοθέτη θεσπίστηκαν οι νόμοι 2362/1995 (ΦΕΚ Α΄ 247) και 2860/2000 (ΦΕΚ Α΄ 251), με τους οποίους ρυθμίστηκαν ζητήματα διαχείρισης, ελέγχου των σχετικών δαπανών και ανάκτησης των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων εθνικών ή κοινοτικών πόρων, που διατέθηκαν σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα και φορείς, στο πλαίσιο επιχειρησιακών προγραμμάτων προς υλοποίηση κοινοτικών στόχων. Ειδικότερα, ορίστηκε ότι ποσά χρηματοδοτήσεων, ενισχύσεων ή επιδοτήσεων που καταβλήθηκαν αχρεώστητα ή παράνομα αναζητούνται από τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα στα οποία καταβλήθηκαν, προβλέφθηκε δηλαδή, ως διοικητικό μέτρο αποκαταστατικού χαρακτήρα, η επιστροφή των αχρεωστήτως ή παρανόμως εισπραχθέντων ποσών με σκοπό την τακτοποίηση των εθνικών και κοινοτικών λογαριασμών. Τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά αναζητούνται από τον τελικό αποδέκτη της ενίσχυσης, ο οποίος οφείλει να τηρήσει τις υποχρεώσεις που ανέλαβε για τη ορθή εκτέλεση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου ως όρο για τη απόληψη και διατήρηση της δημόσιας συνδρομής, καθιστάμενος, ως εκ τούτου, υπόχρεος σε λογοδοσία, υπό την έννοια της απόδειξης της διάθεσης των ποσών που του διατέθηκαν με τήρηση των δεσμεύσεων που τον βαραίνουν. Επομένως αν πράξη που χρηματοδοτείται στο πλαίσιο ενός επιχειρησιακού προγράμματος δεν υλοποιηθεί σύμφωνα με τους όρους που προβλέφθηκαν για τη χρηματοδότησή της, η καταβληθείσα χρηματοδότηση καθίσταται αχρεώστητη, η αναζήτησή της δε πραγματοποιείται με την επιβολή δημοσιονομικής διόρθωσης σε βάρος του κατά τα ανωτέρω υπόχρεου σε λογοδοσία τελικού αποδέκτη.

7. Ο Κανονισμός (ΕΚ) 1257/1999 του Συμβουλίου της 17ης Μαΐου «για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) και για την τροποποίηση και κατάργηση ορισμένων κανονισμών» (ΕΕΛ 160/26-6-1999) εισήγαγε νέο καθεστώς στήριξης της αγροτικής ανάπτυξης, καταργώντας με το άρθρο 55, μεταξύ άλλων, τον Κανονισμό (ΕΚ)950/1997 του Συμβουλίου της 20ης Μαΐου 1997 (ΕΕΛ 124/2-6-1997). Μεταξύ των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης που προβλέπονται στο τίτλο ΙΙ του ως άνω Κανονισμού περιλαμβάνονται οι ενισχύσεις για τη διευκόλυνση της εγκατάστασης νέων γεωργών (Κεφάλαιο ΙΙ, άρθρο 8). Περαιτέρω, στην παρ.4 του άρθρου 37 του ίδιου Κανονισμού ορίζεται ότι «τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν πρόσθετους ή περισσότερο περιοριστικούς όρους για τη χορήγηση κοινοτικής στήριξης για την αγροτική ανάπτυξη, εφόσον οι όροι αυτοί έχουν συνοχή με τους στόχους και τις απαιτήσεις που καθορίζονται στον παρόντα κανονισμό».

8. Για την εφαρμογή του Μέτρου 3.1. «Εφάπαξ πριμοδότηση πρώτης εγκατάστασης» του Ε.Π. «Α.Α. - Α.Υ. 2000-2006» του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (ΚΠΣ), εκδόθηκε σε εθνικό επίπεδο η 390889/4973/16.8.2001 (ΚΥΑ 448/2001) κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Γεωργίας «Καθεστώτα ενισχύσεων του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης 2000-2006 για τη βελτίωση της ηλικιακής σύνθεσης του αγροτικού πληθυσμού» (ΦΕΚ Β' 1137), η οποία, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο ένταξης του εκκαλούντος στο Μέτρο 3.1. (...), δηλαδή μετά τη συμπλήρωσή της και τροποποίησή της με την 422766/8715/13.12.2001 Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ Β' 1754), ορίζει τα εξής: Στο άρθρο 1 παρ. 1, ότι: «Στα πλαίσια της εφαρμογής των Μέτρων του Άξονα Προτεραιότητας 3 του Ε.Π.Α.Α.Υ. 2000-2006 καθιερώνονται τα ακόλουθα καθεστώτα ενισχύσεων: α) Πριμοδότηση πρώτης εγκατάστασης νέων γεωργών 2000-2006, όπως προβλέπεται στο Μέτρο 3.1. του Ε.Π.Α.Α.Υ. 2000-2006 (...). Στο άρθρο 5, ότι : «1. Προκειμένου να αξιολογηθούν, οι υποψήφιοι νέοι γεωργοί, υποβάλλουν σχέδιο δράσης με δεσμευτικούς στόχους, τους οποίους, σε περίπτωση ένταξης στο καθεστώς, οφείλουν να επιτύχουν, εντός ανώτατης μη ανατρεπτικής προθεσμίας τριών ετών από την ημερομηνία της πρώτης τους εγκατάστασης (...) Οι δεσμευτικοί στόχοι του σχεδίου δράσης αφορούν τα ακόλουθα: α) Ένταξη στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης των επαγγελματιών γεωργών (...) β) Απόκτηση ή συμπλήρωση επαρκούς επαγγελματικής ικανότητας (...) γ) Απόκτηση της ιδιότητας του κατά κύρια απασχόληση γεωργού (....) ή (...) αγρότη (...) δ) Δημιουργία οικονομικά βιώσιμης εκμετάλλευσης ή κατ' ελάχιστον διατήρηση του επιπέδου οικονομικής βιωσιμότητας της εκμετάλλευσης σε αυτό της εν δυνάμει βιώσιμης (...) σύμφωνα με τους ορισμούς της παραγράφου 20 του Παραρτήματος Ι. ε) Άμεση εφαρμογή και τήρηση των κωδίκων ορθής γεωργικής πρακτικής της παραγράφου 22 του Παραρτήματος Ι. στ) Επίτευξη των ελάχιστων κριτηρίων και προϋποθέσεων σε ότι αφορά το περιβάλλον, καθώς και την υγιεινή και καλή διαβίωση των ζώων, όπως προσδιορίζονται στις παραγράφους 23 και 24 του Παραρτήματος Ι. ζ) Επίτευξη των ποιοτικών και ποσοτικών στόχων σε σχέση με τα ανωτέρω, αλλά και σε σχέση με λοιπά μεγέθη που προσδιορίζονται στο σχέδιο δράσης, βάσει του οποίου οι υποψήφιοι δεσμεύονται, αξιολογούνται και τελικά κρίνονται ως δικαιούχοι των ενισχύσεων. 2. Ο τρόπος, ο χρόνος καθώς και τα μέσα επίτευξης των ανωτέρω θα πρέπει να προσδιορίζονται επακριβώς στο Σχέδιο Δράσης. 3. Οι ως άνω δεσμευτικοί στόχοι, όπως επίσης και οι μακροχρόνιες υποχρεώσεις του άρθρου 6 που ακολουθεί, αναγράφονται στην οριστική απόφαση ένταξης στο καθεστώς, που εκδίδεται από τον Υπουργό Γεωργίας και επέχει θέση σύμβασης μεταξύ του δικαιούχου και του Υπουργείου Γεωργίας.» Στο άρθρο 7, ότι: «Η οικονομική ενίσχυση πριμοδότησης της πρώτης εγκατάστασης νέων γεωργών του παρόντος Κεφαλαίου χορηγείται υπό μορφή άμεσης επιχορήγησης και καταβάλλεται σε δύο ισόποσες δόσεις (...). Στο άρθρο 15, ότι: «1. Ο Υπουργός Γεωργίας ή άλλο εξουσιοδοτημένο από αυτόν όργανο (...) εκδίδει απόφαση ένταξης των δικαιούχων (...) 2. Στην απόφαση ένταξης αναγράφονται όλοι οι όροι ένταξης σύμφωνα με την παρούσα απόφαση (...), στο άρθρο 16, ότι: «Η απόφαση ένταξης του Άρθρου 15 επέχει θέση σύμβασης και η αποδοχή της από τον ενδιαφερόμενο θα πρέπει να γίνει εγγράφως (...). Στο άρθρο 19, ότι: « 1. (...) 2. Η ενίσχυση (...) χορηγείται σε δύο ισόποσες δόσεις σύμφωνα με τα οριζόμενα στα εδάφια 3 και 4 που ακολουθούν. 3. 1η Δόση: Η πρώτη δόση χορηγείται άμεσα και εφόσον ο δικαιούχος κάνει αποδεκτή την απόφασή ένταξής του (...) 4. 2η Δόση: Η δεύτερη δόση δύναται να χορηγηθεί από του επομένου της ένταξής του έτους και εφόσον ο δικαιούχος αποκτήσει τις προϋποθέσεις και εκπληρώσει τις δεσμεύσεις του Άρθρου 5, όπως αυτές προσδιορίζονται κατά μεμονωμένο δικαιούχο στην απόφαση ένταξης. α) Για τη χορήγηση της δεύτερης δόσης ο δικαιούχος θα πρέπει να υποβάλλει (...)

φάκελο με τα ακόλουθα δικαιολογητικά i) Αίτηση (...) ii) Τεχνικό Δελτίο, το έντυπο του οποίου ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας και στο οποίο θα αποδεικνύεται, από τα λογιστικά στοιχεία της εκμετάλλευσης και άλλα παραστατικά στοιχεία, ότι την ημερομηνία υποβολής του έχουν επιτευχθεί οι συμβατικές υποχρεώσεις του άρθρου 5 της παρούσας ή Σχέδιο Βελτίωσης (Σ.Β.) εγκεκριμένο, με την ολοκλήρωση του οποίου η γεωργική εκμετάλλευση κρίνεται βιώσιμη ή Ειδική μελέτη (...) στην οποία θα αποδεικνύεται με απλούς υπολογισμούς (...) ότι έχουν επιτευχθεί οι συμβατικές υποχρεώσεις του άρθρου 5 της παρούσας iii) Σειρά παραστατικών που θα αποδεικνύουν, κατά περίπτωση, την τήρηση των συμβατικών υποχρεώσεων και την ορθότητα των στοιχείων και υπολογισμών του Τεχνικού Δελτίου, π.χ. αντίγραφα Φορολογικών Δηλώσεων των ετών από του έτους ένατιξης του, παραστατικά νόμιμης κατοχής των μεγεθών της εκμετάλλευσης, παραστατικά αξιολόγησης της εκμετάλλευσης, αποδεικτικό ασφάλισης στον Ο.Γ.Α. και επαρκούς επαγγελματικής ικανότητας, παραστατικά αγοράς (...) β) Η πιστοποίηση της τήρησης των συμβατικών υποχρεώσεων γίνεται μέσα από την επιτροπή παρακολούθησης του άρθρου 20. 5. Επισημαίνεται ότι: (α) (...) (γ) Εφόσον, για τη λήψη της 2ης δόσης, δεν υποβληθεί αίτηση μέχρι το τέλος του 3ου έτους από την ημερομηνία πρώτης εγκατάστασης, η έλλειψη αυτή, εφόσον δεν οφείλεται σε λόγους ανώτερης βίας, θεωρείται αθέτηση των όρων και προϋποθέσεων και επιβάλλονται οι αντίστοιχες κυρώσεις. (...)». Στο άρθρο 20, ότι: «Η πιστοποίηση της ορθής εκτέλεσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου σύμφωνα με τις συμβατικές υποχρεώσεις γίνεται από τριμελείς Επιτροπές παρακολούθησης (...) 3. Η Επιτροπή σε κάθε συνεδρίαση εκτελεί τις ακόλουθες εργασίες: α) Προβαίνει σε έλεγχο (επιτόπιο και διοικητικό - λογιστικό) των παραστατικών που υποβλήθηκαν. β) Ελέγχει αν τηρήθηκε το χρονοδιάγραμμα και αν επετεύχθησαν οι στόχοι και οι δεσμεύσεις που είχαν αναληφθεί (...)» και στο άρθρο 21 παρ. 2, ότι: «Γεωργοί που αθετούν τις συμβατικές τους υποχρεώσεις, την περίοδο υλοποίησης του σχεδίου δράσης, χωρίς να συντρέχει περίπτωση ανώτερης βίας α) Απεντάσσονται από το πρόγραμμα. β) Τυχόν ενισχύσεις που τους έχουν χορηγηθεί επιστρέφονται στο σύνολό τους, εντόκως, ως αχρεωστήτως καταβληθείσες». Περαιτέρω, στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι της ίδιας ως άνω ΚΥΑ (448/2001) ορίζονται τα εξής: «Για την εφαρμογή του Άξονα Προτεραιότητας 3 του ΕΠΑΑΥ 2000-2006 (...) ισχύουν οι ορισμοί και εννοιολογικοί προσδιορισμοί που ακολουθούν: 1. (...) 20.2 (...) β. Εκμεταλλεύσεις εν δυνάμει βιώσιμες. Οι εν δυνάμει βιώσιμες γεωργικές εκμεταλλεύσεις ανάλογα με το ύψος του γεωργικού οικογενειακού εισοδήματος και το μέγεθος των οικογενειακών Μ.Α.Ε. που χρησιμοποιούν διακρίνονται σε δύο υποκατηγορίες (...) Στόχος των εν δυνάμει βιώσιμων εκμεταλλεύσεων είναι η βελτίωση του αντίστοιχου δείκτη, που υστερούν και τουλάχιστον η διατήρηση του άλλου, ώστε να αποκτήσουν τα κριτήρια των βιώσιμων εκμεταλλεύσεων (...) 21. Ανωτέρα βία. Σύμφωνα με πάγια νομολογία, ανωτέρα βία υπάρχει όταν η ανθρώπινη σκέψη και πρόνοια δεν μπορεί να προβλέψει και να προλάβει το επιζήμιο γεγονός. Περιπτώσεις ανωτέρας βίας είναι δυνατόν να χαρακτηριστούν τα εξής περιστατικά: Ο θάνατος του δικαιούχου· Η μόνιμη ή και προσωρινή για μεγάλο χρονικό διάστημα ανικανότητα του δικαιούχου να ασκήσει την επαγγελματική του δραστηριότητα· Η αναγκαστική απαλλοτρίωση της περιουσίας του δικαιούχου· (...) Η σοβαρή φυσική καταστροφή (σεισμοί, πυρκαγιές, έκτακτες θεομηνίες μη συνηθισμένες στην περιοχή), που επηρεάζουν σημαντική έκταση εκμετάλλευσης. Η απροσδόκητη καταστροφή (σεισμοί, πυρκαγιές, έκτακτες θεομηνίες μη συνηθισμένες στην περιοχή), των κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων· Η εμφάνιση επιζωοτίας που θίγει το μεγαλύτερο μέρος ή το σύνολο του ζωικού κεφαλαίου». 22. Κώδικες ορθής γεωργικής Πρακτικής (...) 22.2 Κτηνοτροφία (...) 23. Κριτήρια τήρησης ελάχιστων προϋποθέσεων σε ό,τι αφορά το περιβάλλον. Τα κριτήρια τήρησης των ελάχιστων προϋποθέσεων σε ό,τι αφορά το

περιβάλλον είναι τα ακόλουθα: 1. Μια κτηνοτροφική εκμετάλλευση νοείται ότι πληροί τις ελάχιστες προϋποθέσεις σε ό,τι αφορά το περιβάλλον, εφόσον στο φάκελο υποψηφιότητας ή κατά την ολοκλήρωση του Σχεδίου Δράσης, ως δικαιολογητικό περιλαμβάνεται βεβαίωση της αρμόδιας Νομαρχιακής Επιτροπής, ότι είναι δυνατή η συνέχιση της λειτουργίας της στη συγκεκριμένη θέση. Η ανωτέρω δυνατότητα θα αποδεικνύεται με την ολοκλήρωση του Σχεδίου Δράσης με την προσκόμιση της «έγκρισης περιβαλλοντικών όρων» και της «άδειας λειτουργίας» (...) 2. Τήρηση των κωδίκων ορθής γεωργικής πρακτικής. 24. Προϋποθέσεις τήρησης ελάχιστων προϋποθέσεων υγιεινής και καλής διαβίωσης των ζώων (...) δ. Αιγοπροβατοτροφία Όπως ορίζεται σε Κοινή Διυπουργική Απόφαση με Αριθμ. Υιβ (...) ». Τέλος, η 8832/25.7.2006 απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΦΕΚ Β' 1220), με την οποία τροποποιήθηκε η ΚΥΑ 448/2001 όσον αφορά στην προθεσμία επίτευξης προϋποθέσεων χορήγησης της ενίσχυσης και υποβολής αίτησης β' δόσης, ορίζει στην παράγραφο Β ότι: «Η προβλεπόμενη στο άρθρο 5 της κοινής υπουργικής απόφασης 448/2001 τριετής προθεσμία από την ημερομηνία πρώτης εγκατάστασης για την επίτευξη των δεσμευτικών στόχων του Σχεδίου Δράσης, ορίζεται πενταετής για τους Νέους Γεωργούς των οποίων η τριετία λήγει μετά την 7-5-2004. Στις ημερομηνίες ολοκλήρωσης του Σχεδίου Δράσης των ανωτέρω Νέων Γεωργών, οι οποίες αναφέρονται στις αποφάσεις ένταξης και στις αποδοχές σύμβασης, προστίθενται 2 έτη και ισχύουν χωρίς να απαιτείται η έκδοση οποιασδήποτε άλλης απόφασης. Κατά τα λοιπά παραμένει σε ισχύ η υπ' αριθμ. 448/2001 κοινή υπουργική απόφαση.»

9. Από τις διατάξεις που αναφέρθηκαν στις σκέψεις 7 και 8 της παρούσας συνάγεται, μεταξύ άλλων, ότι οι νέοι γεωργοί, μετά την έγγραφη αποδοχή της απόφασης ένταξής τους στο Μέτρο 3.1. «Εφάπαξ πριμοδότηση πρώτης εγκατάστασης νέων γεωργών του Ε.Π. «Α.Α. - Α.Υ. 2000-2006», που συγχρηματοδοτείται από κοινοτικούς πόρους (μέσω ΕΓΤΠΕ -Π), αναλαμβάνουν την υποχρέωση να εκπληρώσουν, αφενός μεν, τις υποχρεώσεις του άρθρου 5 της ΚΥΑ 448/2001, που αφορούν στην υλοποίηση εντός προθεσμίας τριών (3) ετών από την ημερομηνία της πρώτης τους εγκατάστασης, των δεσμευτικών στόχων του σχεδίου δράσης της γεωργικής τους εκμετάλλευσης, αφετέρου δε, τις προβλεπόμενες στο άρθρο 6 μακροχρόνιες συμβατικές υποχρεώσεις. Η προβλεπόμενη οικονομική ενίσχυση καταβάλλεται σε δύο δόσεις, εκ των οποίων η πρώτη χορηγείται άμεσα, εφόσον ο δικαιούχος κάνει αποδεκτή την απόφαση ένταξής του στο πρόγραμμα. Για τη χορήγηση, όμως της δεύτερης δόσης, οπότε το πρώτον αξιολογείται το ήδη εγκριθέν σχέδιο δράσης, ο δικαιούχος οφείλει να υποβάλει, εντός της προαναφερόμενης αποκλειστικής τριετούς προθεσμίας από την ημερομηνία της πρώτης του εγκατάστασης, φάκελο με τα αναφερόμενα στο άρθρο 19 παρ. 4 της ως άνω ΚΥΑ δικαιολογητικά (αίτηση, τεχνικό δελτίο, σειρά παραστατικών κ.λπ.), από τα οποία να αποδεικνύεται, κατόπιν ουσιαστικής αξιολόγησης από την οικεία επιτροπή παρακολούθησης, η τήρηση των υποχρεώσεων και η επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων που ανέλαβε, όπως αυτοί καταγράφονται στην εγκριτική απόφαση. Ειδικά για τους νέους γεωργούς, των οποίων η προβλεπόμενη στο άρθρο 5 της ΚΥΑ 448/2001 τριετής προθεσμία για την επίτευξη των δεσμευτικών στόχων λήγει μετά τις 7.5.2004, προστίθενται, βάσει της 8832/27.5.2006 υπουργικής απόφασης, δύο (2) επιπλέον έτη και έτσι αυτή καθίσταται πενταετής. Η μη υποβολή, εντός της σχετικής προθεσμίας (τριετούς ή πενταετούς, κατά περίπτωση), φακέλου για τη χορήγηση της δεύτερης δόσης, ο οποίος να περιέχει τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά, συνιστά αθέτηση από τους δικαιούχους των συμβατικών τους υποχρεώσεων και επισύρει ως σοβαρή παρατυπία, την απένταξή τους από το πρόγραμμα και την επιστροφή, ως αχρεωστήτως καταβληθεισών, των ενισχύσεων που τους έχουν χορηγηθεί, εκτός εάν αυτοί

αποδείξουν ότι η συμμόρφωσή τους με τις ως άνω υποχρεώσεις κατέστη αποδεδειγμένα αδύνατη εξαιτίας της συνδρομής λόγων ανωτέρας βίας, όπως αυτοί καθορίζονται στην παράγραφο 21 του Παραρτήματος Ι της ΚΥΑ 448/2001, δηλαδή εξαιρετικών και απρόβλεπτων περιστάσεων, οι επιπτώσεις των οποίων δεν θα μπορούσαν να αποτραπούν, ακόμη και με την επίδειξη της δέουσας επιμέλειας (βλ. ΔΕΚ. C-332/06 απόφαση της 11.10.2007, σκέψη 65, C-376/97, απόφαση της 10.6.1999, σκέψη 30, C-263/97 απόφαση της 29.9.1998, σκέψη 38).

8. Στην κρινόμενη υπόθεση, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφασή του, το Ι Τμήμα δέχθηκε, κατά την ανέλεγκτη περί τα πράγματα κρίση του, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Με την .../11.11.2003 απόφαση του Υπουργού ... εγκρίθηκε η ένταξη του ήδη αναιρεσειόντος στο Μέτρο 3.1 «Εφάπαξ πριμοδότηση πρώτης εγκατάστασης» του Άξονα 3 «Βελτίωση της ηλικιακής σύνθεσης του αγροτικού πληθυσμού» του Ε.Π. «Αγροτική Ανάπτυξη – Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου 2000-2006» του Γ΄ ΚΠΣ. Με την ως άνω απόφαση, η οποία, μετά την έγγραφη αποδοχή της από τον ήδη αναιρεσειόντα με την .../11.12.2003 πράξη αποδοχής, επέχει πλέον θέση σύμβασης μεταξύ αυτού και του Υπουργείου, ο ανωτέρω ανέλαβε τις συμβατικές υποχρεώσεις που περιγράφονται στο άρθρο 2 αυτής και αφορούν την υλοποίηση του σχεδίου δράσης με δεσμευτικούς στόχους για την ανάπτυξη της γεωργικής του εκμετάλλευσης (προβατοτροφία), την ένταξή του στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης των επαγγελματιών γεωργών και την επαγγελματική του εξέλιξη, καθώς και τις μακροχρόνιες υποχρεώσεις του άρθρου 3 αυτής. Ως ημερομηνία πρώτης εγκατάστασής του στη γεωργία ορίστηκε η 26η.6.2003, ως ημερομηνία ολοκλήρωσης του σχεδίου δράσης ορίστηκε η 26η.6.2006 και ως ημερομηνία ολοκλήρωσης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων η 26η.6.2013. Περαιτέρω, ορίστηκε ότι η δημόσια οικονομική ενίσχυση που θα λάβει ο ήδη αναιρεσειών για την υλοποίηση των υποχρεώσεων που αναλαμβάνει με την ένταξή του στο πρόγραμμα ανέρχεται στο ποσό των 16.000,00 ευρώ, το οποίο θα καταβληθεί σε δύο ισόποσες δόσεις. Συγκεκριμένα, η πρώτη δόση της ενίσχυσης ύψους 8.000 ευρώ, θα καταβληθεί με την αποδοχή της απόφασης ένταξης και η δεύτερη, αντιστοίχου ύψους, θα καταβληθεί με την εκπλήρωση, εντός της ανώτατης προθεσμίας τριών (3) ετών από την ημερομηνία πρώτης εγκατάστασης, δηλαδή μέχρι τις 26.6.2006, των υποχρεώσεων που ανέλαβε και εφόσον αποκτήσει τις προϋποθέσεις που περιγράφονται στο άρθρο 2 της απόφασης αυτής και προσκομίσει στον φορέα επίβλεψης, πριν από την ημερομηνία αυτή, τα δικαιολογητικά που αναφέρονται στην παράγραφο 4 του άρθρου 19 της ΚΥΑ 448/2001 (βλ άρθρο 5). Ορίστηκε περαιτέρω ότι, σε περίπτωση που διαπιστωθεί, μετά από έλεγχο, αθέτηση των συμβατικών και μακροχρόνιων υποχρεώσεων του δικαιούχου, θα επιβληθούν σ' αυτόν, με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, οι προβλεπόμενες από τα άρθρα 21 και 22 της ΚΥΑ 448/2001 κυρώσεις (άρθρο 6).

9. Στις 26.1.2004 καταβλήθηκε στον ήδη αναιρεσειόντα η πρώτη δόση της οικονομικής ενίσχυσης, ύψους 8.000,00 ευρώ και ενόψει της παράτασης της προθεσμίας εκπλήρωσης του προαναφερθέντος σχεδίου δράσης για δύο (2) επιπλέον έτη, δηλαδή μέχρι τις 26.6.2008, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Υ.Α. 8832/2006 καταβλήθηκε σ' αυτόν στις 24.10.2006 συμπληρωματικό ποσό της πρώτης δόσης ύψους 3.200,00 ευρώ. Ακολούθως, με τη .../4.4.2011 απόφαση του Υπουργού ..., ο ανωτέρω απεντάχθηκε από το πρόγραμμα νέων γεωργών, λόγω μη υποβολής αίτησης και φακέλου για τη χορήγηση της δεύτερης δόσης εντός της συμβατικής προθεσμίας (26.6.2008) και κλήθηκε να επιστρέψει ως αχρεωστήτως καταβληθέν το ποσό των 11.200,00 ευρώ που είχε ήδη λάβει. Κατά της απόφασης αυτής ο ήδη αναιρεσειών κατέθεσε στις 16.6.2011 (αριθμ. πρωτ. ...) έγγραφες αντιρρήσεις ισχυριζόμενος ότι, η

μη υποβολή φακέλου δεύτερης δόσης οφείλεται σε αμέλεια του μελετητή, στον οποίο είχε παραδώσει όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και είχε λάβει τη διαβεβαίωση ότι ο φάκελος κατατέθηκε, ενώ περαιτέρω δεσμεύτηκε ότι θα καταθέσει φάκελο με τα απαραίτητα δικαιολογητικά μέχρι τις 23.6.2011. Οι αντιρρήσεις αυτές απορρίφθηκαν με την προσβληθείσα πράξη του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με την αιτιολογία ότι η εξαπάτηση του δικαιούχου από τον μελετητή του δεν απαλλάσσει αυτόν από τις συμβατικές του υποχρεώσεις, ενώ η κατάθεση φακέλου πέραν της καθορισμένης συμβατικής προθεσμίας συνιστά αθέτηση των υποχρεώσεων που έχει αναλάβει. Ακολούθως, καταλογίστηκε σε βάρος του το ποσό των 11.200,00 ευρώ, λόγω της αθέτησης των συμβατικών του υποχρεώσεων, καθόσον δεν υπέβαλε αίτηση και φάκελο για την χορήγηση της δεύτερης δόσης, εντός της καθορισμένης συμβατικής προθεσμίας (26.6.2008), με τα αποδεικτικά στοιχεία και παραστατικά επίτευξης των δεσμευτικών στόχων του σχεδίου δράσης, χωρίς να συντρέχει περίπτωση ανωτέρας βίας η οποία θα δικαιολογούσε την απαλλαγή του από την υποχρέωση επιστροφής της πρώτης δόσης της ενίσχυσης.

10. Με τις παραδοχές αυτές το δικάσαν Τμήμα δέχθηκε ότι η απένταξη του έργου και η συνακόλουθη ανάκτηση των αχρεωστήτως ληφθέντων ποσών της οικονομικής ενίσχυσης στηρίζεται στη μη τήρηση ουσιώδους δέσμευσης που είχε αναληφθεί από τον αναιρεσείοντα, λόγω μη υποβολής εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας των πέντε (5) ετών από την ημερομηνία της πρώτης του εγκατάστασης (ήτοι μέχρι 26.6.2008) αίτησης για τη χορήγηση της δεύτερης δόσης μαζί με τα συνοδευόντα αυτή δικαιολογητικά. Συνεπώς, δεν έσφαλε ως προς την ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου (παραγρ. 21 του Παραρτήματος Ι της ΚΥΑ 448/2001) κρίνοντας ότι η επικαλούμενη από τον αναιρεσείοντα αμέλεια της διοικητικής υπηρεσίας δεν στοιχειοθετεί περίπτωση ανωτέρας βίας, ήτοι δεν συνιστά εξαιρετική και απρόβλεπτη περίπτωση, οι επιπτώσεις της οποίας δεν θα μπορούσαν να αποτραπούν ακόμη και με την επίδειξη της δέουσας επιμέλειας και δεν αναιρεί την προσωπική ευθύνη του ήδη αναιρεσείοντος για την τήρηση των υποχρεώσεών του. Ορθώς δε, σε κάθε περίπτωση, απορρίφθηκε ως αλυσιτελής ο ισχυρισμός του ανωτέρω ότι μόλις πληροφορήθηκε την παράλειψη κατάθεσης του φακέλου μετά των σχετικών δικαιολογητικών για την χορήγηση της δεύτερης δόσης μερίμνησε για την συγκέντρωση αυτών, αφού, ανεξαρτήτως του ότι η συμμόρφωση ή μη αυτού στις συμβατικές του υποχρεώσεις προϋποθέτει την ουσιαστική αξιολόγηση των δικαιολογητικών που προβλέπονται στο άρθρο 19 παρ. 4 της ΚΥΑ 448/2001, από το αρμόδιο προς τούτο όργανο (επιτροπή παρακολούθησης), η μη εμπρόθεσμη υποβολή της αίτησής του με τα σχετικά δικαιολογητικά αρκούσε από μόνη της να επιφέρει την απένταξή του από το πρόγραμμα και την αναζήτηση του συνόλου της χρηματοδότησης.

11. Ακολούθως, ορθώς κρίθηκε ότι η επιβολή του διοικητικού μέτρου της ολικής δημοσιονομικής διόρθωσης και η ανάκτηση του συνόλου της χρηματοδότησης - παρά το γεγονός ότι ο ίδιος έχει αποκτήσει την ιδιότητα του επαγγελματία αγρότη, το σύνολο του εισοδήματός του προέρχεται από γεωργικές επιχειρήσεις, έχει μόνιμη κατοικία στο χωριό ..., ενώ είναι εγγεγραμμένος στα μητρώα κύριας ασφάλισης του Ο.Γ.Α.- δεν παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας. Και τούτο διότι, το μέτρο αυτό της ολικής δημοσιονομικής διόρθωσης που συνιστά άμεση απόρροια της αθέτησης ουσιώδους δέσμευσης που είχε αναληφθεί από τον ήδη αναιρεσείοντα είναι πρόσφορο και αναγκαίο για τη εκπλήρωση των στόχων του Επιχειρησιακού Προγράμματος, τόσο σε επίπεδο ενωσιακού δικαίου και κοινής γεωργικής πολιτικής, όσο και σε επίπεδο εθνικού δικαίου. Επιπροσθέτως, η ανάκτηση αυτή ως διοικητικό μέτρο αποκαταστατικού χαρακτήρα είναι πρόσφορη και αναγκαία για την εκπλήρωση του

επιδιωκόμενου σκοπού, δοθέντος ότι δεν εξαντλείται στην δημοσιονομική αποκατάσταση των δημόσιων προϋπολογισμών, αλλά αποσκοπεί στην επαναφορά των πραγμάτων στην προ της καταβολής της ενίσχυσης κατάσταση, ώστε να αποτρέπονται στρεβλώσεις κατά τους όρους ανάπτυξης του ανταγωνισμού στο τομέα της γεωργίας, άλλως, διαταράσσεται η κοινή γεωργική πολιτική μέσω της επιλεκτικής και εκτός ενιαίου προγραμματισμού ενίσχυσης συγκεκριμένων επιχειρηματιών στον οικείο τομέα. Η χρονική άλλωστε απόκλιση που διαπιστώθηκε εν προκειμένω είναι τόσο σοβαρή, ώστε δεν τίθεται ζήτημα αναλογικότητας του επίδικου μέτρου, καθόσον ο αναιρεσείων προέβη στη συγκέντρωση των δικαιολογητικών στις 17.6.2011, ήτοι μετά την πάροδο τριών ετών από την λήξη της ορισθείσας σ' αυτόν προθεσμίας (26.6.2008), χωρίς σ' αυτά να περιλαμβάνεται η άδεια για κτηνοτροφική εγκατάσταση, η οποία εκδόθηκε πολύ μεταγενέστερα, ήτοι στις 21.7.2014.

12. Τέλος, ο λόγος περί παραβίασης ουσιώδους τύπου της διαδικασίας υπό την ειδικότερη αιτίαση της πλημμελούς αιτιολογίας αναφορικά με την απόρριψη του προταθέντος λόγου περί μείωσης ή άρσης του καταλογισμού λόγω καλοπιστίας και οικονομικής αδυναμίας, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, δοθέντος ότι η ανάκτηση του συνόλου της χρηματοδότησης επιβάλλεται ως συνέπεια της μη τήρησης των υποχρεώσεων του λήπτη της ενίσχυσης και δεν νοείται απαλλαγή του αποκλειστικά και μόνο για λόγους προσωπικής επιείκειας, οι οποίοι ανάγονται στην οικονομική αδυναμία επιστροφής του καταλογισθέντος ποσού (πρβλ. ΔΕΚ απόφαση της 27.5.1993, C-290/91, Peter, σκ. 14-15), καθόσον σε διαφορετική περίπτωση θα αναιρείτο η ενιαία εφαρμογή και η πρακτική αποτελεσματικότητα του ενωσιακού δικαίου (πρβλ. απόφαση του ΔΕΚ C-290/91, Peter, σκ. 8, της 21.9.1983, C-205/82 ως 215/82, Deutsche Milkchkontor, σκ. 17 και 19).

13. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω και δεδομένου ότι δεν προβάλλονται άλλες νομικές αιτιάσεις κατά της προσβαλλόμενης απόφασης, η κρινόμενη αίτηση αναίρεσης πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της ως αβάσιμη και να διαταχθεί η κατάπτωση του κατατεθέντος παραβόλου υπέρ του Δημοσίου (άρθρο 73 παρ. 4 του ν. 4129/2013, Α' 52).

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την αίτηση. Και

Διατάσσει την κατάπτωση του κατατεθέντος παραβόλου υπέρ του Δημοσίου.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα, στις 19 Ιουνίου 2019.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ-ΕΛΙΣΑΒΕΤ
ΚΟΥΛΟΥΜΠΙΝΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση, στις 6 Αυγούστου 2019.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ α.α.
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΣΑΒΒΙΔΗΣ